

לעילוי נשמת הר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן הר' טוביה ז"ל

בראתי יצר הרע ובראתי

# תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication  
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת בא - Shabbos Parshas Bo

י" שבט תשס"א - February 3, 2001

לכל זמן ועת ..... (Monsey, NY)

|                            |                          |
|----------------------------|--------------------------|
| הדלקת נרות - 5: 55         | שקיעה/יום השבת - 5: 14   |
| זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 02  | צאת הכוכבים/מערב - 6: 04 |
| זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 38 | לשיטת רבינו תם - 6: 26   |

## מדעת עליון

לא ישמע עליכם פרעה למען רבות מפתים בארץ מצרים וגו' (יא-ט)  
פרש"י מופתי שנים רבות שלשה. מכת בכורות, וקריעת ים סוף ולנער את מצרים עכ"ל. והנה בגמרא אמרו חז"ל כי לעתיד לבוא יעשה הקב"ה ניסים עוד יותר מאשר מופתי מצרים, שנאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וחז"ל תמוה, שהרי בפסוק נאמר חל"י כימי צאתך", דמשמע באותה מידה שהיתה במצרים, ולא יותר?  
אלא ביאר הגמ"ר איצ"ל מו"ח"ן זצ"ל שחז"ל כבר אמרו שאין בעל הנס מכיר בנסו בשעת מעשה. ורק לאחר"כ כשראה הכל בכללות, אז יכיר בכל הניסים שנעשו בשבילו. אם כן, גם במצרים לא ראו בני ישראל את כל הניסים שנעשו עמם, כי היו הרבה כמו שחילקו התנאים בהגדה, ולא כל הניסים היו יכולים לראות בשעת הנס. וכמו כן גם בעתיד לא יכירו בכל הניסים שיהיו עמם. אמנם, על לעתיד לבוא אמר הכתוב "אראנו נפלאות", משמע שמדבר רק על הניסים שיצליחו בני ישראל לראות מתוך כלל הניסים שיארע להם. ועל אלה הוא אומר "כימי צאתך מארץ מצרים", הוי אומר, לא כמספר הניסים שראו בני ישראל במצרים, כי אם כמספר כל הניסים שהיו ביציאת מצרים בפועל. נמצא לפי"ז שהניסים שיתרחשו לעתיד לבוא, במציאות, יהיו יותר מאשר מספרם הכולל ביציאת מצרים.

ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים וכו' (יב-כט)  
אחז"ל (ריש מסי' שמחות) אמר ר' יוחנן אע"פ שהכה אותם מכת מות, מחצי

היום אתם יוצאים בחודש האביב וגו' (יג-ד)

Rashi comments that the *Torah* is exhorting us to remember that *Hashem* took us out of *Mitzrayim* in the most auspicious month, חודש ניסן. For during this month, the weather is exceptional: there are no extremes of heat or cold, nor is it a season of rain. The question is, why does the *Torah* feel it necessary to emphasize this point?

Answers R' Tzvi Feldman ZT"L, *mashgiach* of the *Mirr*er Yeshiva, that our mother Rochel named her oldest son Yosef. Rashi tells us that she included a special thought in her explanation of the name. She said, "אסף *Hashem* has absolved me from blame." Now that she had a son, she would no longer be blamed for every mishap that occurred in the home. What we learn from here is that *tzaddikim* are grateful for every occurrence and all its facets. Even the most minute detail is not omitted when they thank *Hashem* for the overwhelming *chesed* that He bestows upon them.

The same is true regarding the month of *Nisan*. We recall even a minor detail - providing comfort and convenience to *Klal Yisroel* by selecting a pleasant time for traveling - when we express our gratitude to *Hashem* for His kindness and for the miracle of *Yetzias Mitzarim*.

## הוא היה אומר.....

R' Yisroel Meir of Gur ZT"L would say:

"Moshe told Pharaoh "יעד באנו שמה" - he will not know how to serve *Hashem* until they go to the outskirts of Egypt. So too, we do not know the value of our service to *Hashem* until we go out into the True World!"

A great Chassidishe Rebbe would say:

"Laziness is not necessarily slowness. A lazy person may sometimes act quickly because he is too lazy to think about what he is doing!"

R' Abraham J. Twerski Shlit"a would say:

"There is an old folk saying: 'A worm that infests a horseradish root must think that it is the sweetest place in the world.' Sometimes a person is in a rut and does not realize that life can be so much more meaningful if only he would make the effort to investigate other options."

לענין ר' משה ב"ר יעקב נעלב ז"ל THIS ISSUE DEDICATED

To sponsor or dedicate an issue call 845-362-4380 or E-Mail: TorahTavlin@aol.com

the *Medrash* tells us, there were so many assimilated Jews who refused to follow Moshe and preferred to remain in Egypt and that because of their defiance and rejection of liberation, they died during the three days of darkness by מכת חושך. Surely, they were buried by other Jews. But if burying a sinful person is such a great *mitzvah*, like you say, then surely the *Bnei Yisroel* must have had an abundance of *mitzvos* while still in Egypt, even without the *korban Pesach* and *Bris Milah*! Why does the *gemara* insist that they had no merits with which to be redeemed?"

The businessman seemed to understand and immediately regretted what he had said, as the Sanzer *Rebbe* concluded, "We can only derive from here," the *tzaddik* said, "that contrary to what you said, burying a sinful Jew is not really a *mitzvah*."

### TORAH GEMS

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וגו' (יב-ב)

The *mitzvah* of קידוש החדש - *Blessing the Moon* is the first commandment to be given to the Jewish people as a nation.

R' Shamshon Raphael Hirsh ZT"L likens the Jewish people to the moon rather than the sun. It would seem that the only nation on the planet to whom *Hashem* spoke directly, should use the sun as their symbol rather than the moon. The sun is greater than the moon. However, this is not so, for the moon grows stronger and stronger every night until it is full, and then diminishes, getting weaker and weaker until it disappears from view entirely. But then, suddenly, it begins anew, rejuvenated. We must remember that the moon's light is but a reflection of the sun. From the Earth's perspective the moon seems to wax and wane, however, this is but an illusion of position. One side of the moon is always bright, but our perspective does not enable us to perceive this fact. So, too, it is for the Jew who sometimes forgets his mission and begins to lose his light, his purpose. Often times, after a period of darkness from his traditions, he is rejuvenated into a powerful beacon of light that illuminates the darkness.

It is specifically this ability that makes this *mitzvah* so important, that Rashi in *Parshas Beraishis* felt that it should have been the starting point of the *Torah*. The word for "month" in Hebrew is חודש, and its root word is חדש - which means "new". Just as the moon loses its light and then renews itself, so too, the Jew as an individual and a nation, can renew himself to his former greatness.

הלילה היתה נפשם מפרפרת עד הבקר. משל, הדיוט אומר נתת פת לתינוק הודע את אמו, אף הקב"ה אמר אודיע לבני המיתה המשתקת הזאת ששונאיהם היאך מתים בה, אלא תשמור נפשותם עד הבקר כדי שיראו בני בשונאיהם עכ"ל. ומסביר החיד"א, הגמ"ר חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל, בשם כת הקודמין דעיי שהיו המצריים מפרפרים, נודע שה' בעצמו כביכול, הכם ולא אחר, דאם הכם אחר, היה להם למות תיכף כמו במחנה סנחריב. אבל מסיבת כי כביכול השיית הכם, וכידוע שהוא ית' כהן, לכך היו מפרפרים עד הבקר, דכיון דלא מתו לגמרי אין כאן טומאה ע"כ דבריהם. וכל זה להודיע חיבת ישראל דיש להם דין בנים למקום, וכביכול, כהן מטמא לבנו. וכן כי רבני אשכנז, דכביכול, מרוב ענותנותו נקט דין כהן הדיוט, ולכך הגם דמצרים מלאה גלולים, עדיין ירד, כביכול, להודיע דישראל בנים. וזה מה שאמרו להודיע לישראל כמו שאמרו הנותן פת לתינוק וכו'. דבזה שירד בעצמו והכה אותם לבד והיו מפרפרים, הודיע לכל צבא השמים דעת הזמיר הגיע להוציאם דקושי השיעבוד השלים הזמן.

### מעשה אבות....סימן לבנים

לא ראו איש את אחיו...שלושת ימים ולכל בני ישראל היה אור במשבתם וגו'

A man was once having problems in business and decided to ask for advice from the great *Rebbe*, R' Chaim Sanzer ZT"L. But when the man walked into the room, the *Rebbe* immediately reprimanded him for having encroached upon another person's livelihood, השגת גבול, which is explicitly forbidden in the *Torah*. The man, rather than apologize and feel ashamed for what he'd done, defended his actions, saying, "Why, that man is truly an evil person. I don't understand why the *Rebbe* seeks to protect him because he doesn't deserve any consideration. As a matter of fact, it's probably a *mitzvah* to bury him!"

R' Chaim raised an eyebrow at the man. "That cannot possibly be the case," said the *tzaddik*, "The *gemara* states that prior to *Bnei Yisroel* being redeemed from Egypt, *Hashem* required them to perform two *mitzvos*: the *korban Pesach* - the Paschal offering, and *Bris Milah* - circumcision. The reason for this was because the Jews had fallen to such a low level and were so assimilated with the Egyptian customs that they lacked any merits by virtue of which they could be considered worthy to be redeemed. Therefore, by performing these two *mitzvos*, they actually earned their redemption."

R' Chaim stood up and looked at the businessman. "But, I ask you, how could it be that the Jewish people were totally bereft of *mitzvos*? After all,